

δί μου... Νά, ἐσύ, ἔχεις ζωὴ μπροστά σου, θὰ βρεῖς ἄλλες, ὅσες θές θὰ βρεῖς... Μὰ ἐγώ... νά, ἤρθαν ἔτσι τὰ πράματα καὶ συμπαθήσε τὸ κορίτσι...

— Σὲ καλὸ σου, πατέρα... Καὶ δὲ μοῦ τῶλεγε; Ἐγὼ ἀποτραδιέμαι καὶ τωραδᾶ... Δὲν τὴ γουστάρω καὶ τόσο, μὰ κι ἂν τὴν ἀγαποῦσα, πάλι γιὰ τὸ χᾶτίρι σου...

— Τί ὠφελεῖ, παιδί μου, τώρα; Ἐγὼ θαρροῦσα πῶς... Μὰ νά, δλα τὰ γλυκοκοιτάγματα καὶ οἱ γλυκοκουδέντες τῆς εἴτανε μόνο καὶ μόνο γιατί εἶμαι πατέρας σου... Ἐδλεπε σὲ μένανε τὸν πατέρα τοῦ ἀγαπημένου τῆς κι ὄχι ἐμένανε τὸν ἴδιο...

Καὶ ὁ Στρατῆς δάκρισε. Πείστηκε γιὰ καλὰ πῶς τοῦ εἴτανε γραμμένο νὰν τὴ χαίρεται τὴ ζωὴ πάντα ἀπὸ δεύτερο χέρι, κι ὄχι ἀπευθείας ἀπὸ τὴν πηγὴ.

Τέτια ἡ μοίρα του.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

ΧΑΤΖΗΔΑΚΙΣΜΟΥ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ἡ καθηγητὴς κ. Γρηγ. Ν. Βερναρδάκης ἔδωκε ἓνα φυλλάδιο μὲ 68 σελίδες καὶ μὲ τὸν τίτλο «Ἀπάντησις πρὸς ὅσα ἐγράφησαν ἐν τῇ Ἀθηνᾷ κατὰ τοῦ Ἑρμηνευτικοῦ Λεξικοῦ». Ὅποιος θέλει νὰ ἰδεῖ τί ἐστὶ Χατζηδάκης, ἂς ξεφυλλίσῃ τὸ φυλλάδιο αὐτὸ καὶ θὰν τὸ μάθει ὀλίγως κόπο καὶ διασκεδαστικώτατα. Τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἐπιγράφεται «Διςτροπὴ ἀληθείας, διαβολή, συκοφαντία, παραχάραξις, πλαστογραφία κτλ.» καὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ τιμητικώτατοι τίτλοι χαρίζονται στὸν κ. Χατζηδάκη, ἀφ' ὧν πρῶτα μὲ καλοσυνειδητὴ ἐπιστημονικὴ φρεσὶν ἀποδειχτοῦν ὅλοι πέρα πέρα ἀληθινοί.

Τὸ Β' κεφάλαιον ἀρχινάει ἔτσι:

«Ἡ κυρία αἰτία τοῦ μίσους καὶ τοῦ φθόνου καὶ τῆς σφοδρότατης κατ' ἐμοῦ ἐμπαθείας τοῦ κ. Γ. Χ. εἶνε ὅτι ἀναγκασθεὶς καὶ προκληθεὶς ὑπ' αὐτοῦ κατέδειξά σφάλματα τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα, ὥστε μέχρι τῆς σήμερον οὐδ' ἐπεχείρησε νὰ ἀναιρέσῃ αὐτά· διότι δὲν δύναται. Καὶ ὅμως πολὺ μᾶλλον εὐγνωμοσύνης ἢ μίσους ἤμην ἄξιος διδάξας αὐτὸν πολλὰ τινα ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς μάλιστα γραμματικῆς καὶ συντάξεως, ἃ ἤγν῀κει. Καὶ νῦν δὲ δὲν θὰ προέβαινον εἰς τὸν περὶ τούτων λόγον, ἂν μὴ παντελῶς ἐξηγνέτο ἡ ὑπομονή μου ἐκ τοῦ κρυφίου καὶ ἀμειλίχτου καὶ ἀτελευτήτου πολέμου, ὃν διενεργεῖ (μετὰ τῶν συνταίρων, περὶ ὧν αὐθις) ἐναντίον μου.

Τὰ πορίσματα, εἰς ἃ κατέληξα ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν ποικίλων καὶ πολυαριθμῶν σφαλμάτων τοῦ κ. Γ. Χατζ., εἶνε τὰ ἑξῆς:

1) Ὅτι ὁ κ. Χ. οὔτε τὴν σύνθεσιν οὔτε τὴν παραγωγὴν τῶν λέξεων τῆς Ἑλλην. γλώσσης γνωρίζει, ὑποπίπτει δ' εἰς τερατώδη σφάλματα.

2) Ὅτι περιπίπτει εἰς ξενισμούς, καὶ μάλιστα Γερμανισμούς ἀσυγνώστους.

3) Ὅτι ὅσα γράφει εἶνε τοιαῦτα, ὥστε ἀποβαίνει ἀδύνατον νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς γραμματικὴν τινα.

4) Ὅτι αἱ ἀσυνταξίαι αὐτοῦ εἶνε χονδροειδέσταται καὶ τερατώδεις.

5) Ὅτι αἱ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ μεταφράσεις εἶνε καταληπταὶ μόνον εἰς τοὺς γνωρίζοντες Γερμανικά.

6) Ὅτι ὁ λόγος αὐτοῦ εἶνε ἀσυνάρτητος, καὶ δὴ τοιοῦτος, ὥστε δυσκόλως δύναται νὰ ὑπαχθῇ εἰς σύνταξιν.

7) Ὅτι ἀγνοεῖ τὴν σύνδεσιν τῶν προτάσεων, σωρεύων συνδέσμους ἐπὶ συνδέσμοις κατὰ τρόπον γελοιωδέστατον.

8) Ὅτι δὲν εἶνε ἐλλικρινὴς ἐν τῇ συζητήσει.

9) Ὅτι τὰ ἄρχα καὶ Ἑλληνικά αὐτοῦ εἶνε τοσαῦτα, ὥστε δὲν ἐννοεῖ τὴν γλῶσσαν τοῦ Ξενοφώντος.

Ἰδίᾳ δὲ συνάγεται ὅτι ὁ κ. Χ. δὲν γνωρίζει Ἑλληνικὴν γραμματικὴν, οὔτε τὸ τυπικὸν οὔτε τὸ συντακτικόν, ἂν καὶ δύνατον νὰ γνωρίζῃ ἐκ στήθους ὅσα ἔγραψαν οἱ Νεογραμματικοὶ λεγόμενοι. Ἄν δέ, ὅτε διωρίζετο καθηγητὴς ἐλέη καὶ κόμματι Κόντου, ἦσαν γνωστὰ ὄχι πάντα τὰ προμνημονευθέντα (τῷ 1900 καὶ 1902) σφάλματα (τότε δὲ θὰ περιέπιπτον εἰς πολὺ περισσότερα), ἀλλ' ὀλίγα μόνον, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ καθηγητὴς παρὰ πᾶσαν τὴν κομματικὴν τοῦ Κόντου ὑποστήριξιν. Νῦν δ' ἔχει δίκαιον ν' ἀποκαλῇ τοὺς ἄλλους Ἀδελφίτας, καὶ ἄλλως καὶ διότι παρὰ τοῖς Ἀδελφίταις τούτοις παρίσταται ἐκάστοτε αὐτοχειροτόνητος νομοθέτης τῆς γλώσσης, ἥς πόσον ἔμπειρος εἶνε, δεικνύουσι τρανῶς τὰ συγγράμματα αὐτοῦ. Π. χ. καὶ σήμερον ὁ δυνηρὰν ἐντύπωσιν ἐμποιεῖ ἡ Συγκριτικὴ Γλωσσ. αὐτοῦ. Εἰ καὶ μετάφρασις πρωτοτύπου συγγράμματος περιωνύμου ἐπὶ σαφηνείᾳ, περιέχει ἐν ἐκάστη σελ. τόσα σφάλματα, τόσας ἀσφαλείας, ὥστε ἀμφιδάλλω ἂν ὑπάρχει ἄλλη μετάφρασις δυναμένη νὰ διαμφοδητήσῃ πρὸς τὴν Γλωσσικὴν ταύτην τὸ ἐπὶ τῇ πληθύνει τῶν σφαλμάτων γλωσσικὸν γέρας. Τὰ δ' Ἀκαδημεικὰ Ἀναγν. αὐτοῦ φαίνονται διωρθωμένα (καὶ δι' ἐμοῦ, τόσα σφάλματα προκαταδείξαντος), καὶ γλωσσικῶς εἶνε κρείττονα τῆς Συγκρ. Γλ., ἀλλ' ἔχουσι καὶ ταῦτα τόσην ἀσάφειαν, ὥστε εὐνόητον ἀποβαίνει, διατὶ εἶνε τόσον δυσνόητα. Ἄς ἀνοίξῃ τις τὸ βιβλίον ὅπου θέλει, ἵνα δοκιμάσῃ. Ὡς συγγρα-

φεύς εὐρίσκεται ἔτι ἐν πρωτογόνῃ καταστάσει· οὔτε τὴν ὕλην νὰ διατάξῃ γινώσκει· οὔτε τὰ πράγματα σαφῶς νὰ ἐκθέσῃ. Κατὰ τοῦτο συγκρινόμενος πρὸς τὸν Ψυχάρην π. γ. πολὺ ἀπολείπεται, εἶνε ἀρχάριος μαθητὴς παραβαλλόμενος πρὸς δόκιμον διδάσκαλον».

Καὶ ὕστερ' ἀπὸ αὐτά, κομπολόγι ἀπὸ βαρβυρισμοὺς καὶ σολοικισμοὺς, ψαρεμένους στὰ βιβλία τοῦ κ. Καθηγητῆ. Τὰ «λογεῖαι λέξεις» καὶ «ποῖός τις ἐκάτερος», καὶ «δὲν θὰ ἐγράψωμεν» καὶ «νὰ μετεγγρίσῃ» καὶ «λευκῶς κεχρωτισμένος» καὶ «μετ' ἡνάστευσαν», δὲν εἶναι καὶ τὰ μόνα, οὔτε καὶ τὰ πολυτιμώτερα, μαργαριτάρια τοῦ κ. Καθηγητῆ. Ἔχει κ' ἔχει τέτοιους πολύτιμους θησαυροὺς ἡ Χατζηδάκινη θάλασσα!

Μὲ λίγα λόγια, ὕστερ' ἀπὸ τὸν «Ψευδαρκτισμὸς Ἐλεγχος» τοῦ μακαρίτη Δ. Βερναρδάκη π' ὃ ξεσκέπασε καὶ ἀποχαντάκωσε τὸν Κοντισμό, ἔρχεται τὸ φυλλάδιο τοῦ κ. Γρ. Βερναρδάκη νὰ ξεσκεπάσῃ καὶ νὰ χαντακώσῃ τὸ Χατζηδακισμὸ. Καὶ γι' αὐτὸ τὸ φυλλάδιο τοῦ κ. Γρ. Βερναρδάκη μπορεῖ ἀξιόλογα νὰ ὀνομαστῇ «Χατζηδακισμοῦ Ἐλεγχος».

ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΗΣ

ΕΝΟΧΟΣ;

Ἕνα φτωχικὸ καμαράκι. Ὅσο γιὰ κανένα καινούργιο ἐπιπλο, δὲ βλέπει κανένας τίποτα. Ἕνα τραπέζι μὲ τρία πόδια, μερικὲς σπασμένες καρέκλες, ἕνας θαμπὸς σπασμένος καθρέφτης.... Σὰ τὰ δηγοῦμαι ὅλ' αὐτά, καὶ σεῖς καταλαβαίνετε τὰ ρέστα. Τέσσερα παιδιὰ πολεμᾶνε νὰ χορτάσουνε ἀπὸ ἕνα τσουκάλι, καὶ λιμασμένα κατεδάξουνε τὶς μπουκιές. Ξερὲς πατάτες, τὸ φαί τῶν φτωχῶν· τὰ πεινασμένα παιδιὰ δὲν τὰ νοιάζει γιὰ κανένα ἄλλο προσφά. Ἕνας χυλὸς εἶναι τὸ φρῶτο τους.

Τῆς μητέρας τὰ δάκρυα κυλᾶνε ἀπάνου στὰ κίτρινα μάγουλα. Τὸ μωρὸ κλαίει. Τὸ π.περὸ εἶναι ἄδειο! Ἡ μελαχολικὴ ματιὰ τῆς γυναίκας πέφτει ἀπάνου στὰ τέσσερα παιδάκια, ποὺ δὲν μποροῦνε νὰ χορτάσουνε. Ὁ πατέρας — μὴ γερὴ ἀντρίκεια μορφή — γυρίζει ἀνήσυχτα μέσα στὴ φτωχικὴ κάμαρα. Ἔχει τὸ κεφάλι του κρεμασμένο. Κάπου κάπου βάζει τὸ ἀριστερὸ χέρι στὴν τσέπη καὶ σφίγγει σπασμωδικὰ τὸ δεξιόν. Σὰ νὰ γυρεύῃ κάτι....

— Γυναίκα! φωνάζει ὁ ἄντρας.

— Τί θέλεις;

— Σωθήκανε οἱ πατάτες.

Ἕνας ἀναστεναγμὸς, ἡ ἀπάντησις.

— Νὰ πᾶμε νὰ ζητιανέψουμε, μητέρα; ρωτᾷ ὁ Γιάννης.

— Ὅχι, παιδί μου! — στρίβει τὸ κεφάλι καὶ τὸ χώνει βαθειὰ στὸν κόρφο τῆς. Κλαίει. Ὁ πατέρας ἀνοίγει τὴν πόρτα τῆς κάμαρας. Κουνάει τὸ κεφάλι καὶ φεύγει.

— Πατέρα, πατέρα!

Καμιά ἀπάντησις δὲν ἀκοῦγεται.

Μὲ κυριασμένα ῥήματα πηγαίνει ὁ ἄντρας στὴν πόλη. Ὅλο κάτι λέει μέσα του. Βλαστημάει.... Κακοροϊζικιά.... Φτώχεια....

Κοίτα, κόσμος ἐκεῖ! Τί ἀνακαισούρα! Τοῦ βασιλιᾶ τὰ γενέθλια· μεγάλη γιορτή. Ὅλη ἡ πόλη στὸ πόδι.

Ὁ φτωχὸς μας ὁ φίλος κοιτάζει τὰ λουρέλια του. «Ὅχι, σκέφτεται, γιὰ μένα εἶναι ἀρκετὰ καλὰ· τοῦ βασιλιᾶ τὰ γενέθλια, τί ἔχω ἐγὼ ἀπ' αὐτά; μ' ἔχει ποτὲ βοηθήσει; τί μοῦ κάνει γιὰ νὰ γιορτάσω τὰ γενέθλια του; — μπά! ἐμένα μοῦ εἶναι τὸ ἴδιο! — Μόνο δουλειά.... δουλειά.... δουλειά!»

Ὁ δρόμος εἶναι γεμάτος ἀπὸ μαγαζιά! Κάθε γωνιά γεμάτη ψωμὶ ὅσο θέλεις! Παντοῦ μπόλικα... μὰ ἡ πείνα!

Κοίτα, ἐκεῖ κάθεται ὁ ψωμάς. Ἀθελα ψάχνει στὴν τσέπη.... Μὰ ἡ πείνα!

Σταματᾷ καὶ καταβροχθίζει μὲ τὰ μάτια τὸ ψωμί!

Κανεῖς δὲν τὸν βλέπει ἀπὸ τὴ γωνιά.

Νὰ τὸ ἀρπάξῃ;

Ὅχι! Ὡ τί ντροπή, γιὰ κλεψιά μέσα στὸ μπουντροῦμι... Μὰ ἡ πείνα.... ἡ κακομοῖρα ἡ γυναίκα.... τὰ παιδιὰ!

Βιαστικὰ προχωρεῖ — ὁ βασιλιᾶς ἔχει τὰ γενέθλια του. Κανεῖς δὲν προσέχει στὸ στενοχωρημένον ἄντρα... Ἀνεβαίνει τὰ σκαλοπάτια. Πηγαίνει μέσα. Κανεῖς δὲν ἔρχεται.... Μὴ στιγμὴ ναι, γιὰ τὸνομα τοῦ Θεοῦ, ἕνα ψωμί... ἕνα ψωμί. Τὸ κρύβει ἀπὸ κάτου ἀπὸ τὸ σκακάκι του, ὅ,τι ἔγινε, ἔγινε. Πίσω τώρα, πίσω στὸ δρόμο καὶ στὸ σπίτι... Ἄχ, ἡ πείνα!

Ἕνα μικρὸ παιδί στέκεται ἀπ' ἔξω ἀπ' τὴ βετρίνα. Πεινασμένο καὶ αὐτό. Τὸ διαπεραστικὸ του βλέμμα εἶδε ὅλα ὅσα ἔκαμε ὁ φίλος μας μέσα. Τὸν παίρνει καταπόδι· αὐτὸς εἶναι κλέφτης — σκέφτεται.

— Ἀστυφύλακα! Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖ ἔκλεψε ἕνα ψωμί.

Τὸ παιδί νομίζει πὼς κάνει κάτι καλὸ. Μὴ τὸ καταδικάζετε.

— Ποιός;

— Αὐτὸς ἐκεῖ!